

Str. Anlich (Adam)

ABONAMENTUL
 în Austro-Ungaria:
 1 an fl. 10; pe 1/2
 an fl. 5; pe 1/4 de an
 250; pe 1 lună fl. 1.

în România și străinătate:
 pe an 40 franci.

scripse nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
 Arad, Str. Anlich (Adam)

INSERTIUNILE:
 ac 1 fr garmond: priua-dată
 7 cr.; a doua oară 6 cr.;
 a treia oară 4 cr. și timbru
 de 30 cr. de fiecare publi-
 cațiune.

Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte.

Scrisori nefrancate nu se
 primesc.

ȚEARA LUI KRIVÁNY

(5) Hotărârea adusă de congrega-
 ția comitatului nostru în aduna-
 rea de la 12 Octombrie, după cum
 se știe, ministrul de interne a ni-
 micit-o și a invitat pe reprezentanții
 comitatului să ia altă decizie.

Cu alte cuvinte: ministrul îi porun-
 gesc comitatului să plătească peste
 100.000 florini furați de Krivány.

A plăti contribuțiune din porunca
 ministrului în țeara constituțională
 e la mai pomenit. Rușinea este
 atât mai mare, cu cât e vorba
 de se plătească banii furați numai în
 urma neglijenței celor de la comitat,
 când în interval cât Krivány le-a
 fost prieten și-ar fi făcut datoria, de-
 sigur că comitatul n'ar fi ajuns la
 actual: tristă celebritate.

Așa însă caută să plătim. Cele
 100.000 fl., cât a trebuit să i-se plă-
 tească la 1 Octombrie lui Almásy
 Ötvér (ai cărui bani s'au furat) co-
 mitatul — ori mai bine zis slujbașii
 săi de la comitat — i-a și împru-
 mutat, ear' ministrul a aprobat im-
 prumutul. De ce nu? „Fizet a vár-
 tegye” (Plătește comitatul!) e o zi-
 că veche ungurească. Fișpanul fu-
 se atât de sigur, că la 12 Oct.
 congregația va vota d. r. de 2%, în
 caz și luase deja împrumut... pe
 pielea ursului.

Ordinul este deci dat: ori ce ar fi,
 darea trebuie să se voteze. Pentru-că
 de unde să plătească banii furați
 slujbașii, cari nu au avut grija cu-
 venită să controleze pe banditul Kri-
 vány?!... Doar vicșpanului i-s'a vo-
 tat încredere chiar după descoperi-
 rea hoției scandaloase. Puțina a lip-
 sit să-l proclame și cetățean de o-
 noare.

Avem însă și noi un cuvânt de
 zis în congregație. Darea trebuie mai
 presus de toate să fie supusă votării
 și nu presupunem despre nici un
 român, că acum în oara unsprezece,
 nu va grăbi la ședință, ca adunându-ne
 forțele toate, să opunem o rezistență
 lărbătoasă ciracilor fișpanești.

Avem știri că în comitat se fac
 cele mai nespuse presiuni, parte
 pentru-ca oamenii stăpânirii să se
 prezente toți la adunare, parte pentru
 a reține pe cei cari sunt cunoscuți
 ori bănuți ca votează cu... „ultra-
 țist”.

Pentru că fișpanul nostru e om
 deștept. A pus chestia pe teren
 național: cei cari luptă pentru binele
 poporului și vor să infiereze cu
 toată energia destrăbălarea admi-
 nistrației comitatului sunt numiți
 „ultrațisti”, „valachi trădători”, ear'
 cei cari au benchetuit de atâtea ori
 cu Krivány și cer ca banii să-i
 plătească acum bietul popor, sunt
 adevărații patrioți... Trei ziare de
 atâtea vreme, mai al s' acum după
 alegerile comitatense, într'una în acest
 sens au scris. E o adevărată teroare,
 în cât chiar dacă s'ar găsi Unguri
 cinstiți cari să fie revoltați de hotia
 lui Krivány și cari să condamne
 destrăbălarea administrativă, pe care
 în colorii atât de adevărate a dez-

eris-o Väsárhely László, de teama
 ziarelor nu îndrănese să voteze
 contra.

Toată mântuirea e în Români.
 Nu ne îndoină că ei își vor face
 datoria. E păcat numai că n'au drept
 de votare de cât vechii membrii.
 Dacă ar intra cei 25 noi, aleși
 acum de curând, succesul ar fi mai
 puțin problematic. Cele două-treimi și
 le-ar face mai greu dl fișpan.

Ori și cum va fi, datoria să ne-o
 facem până în capăt.

Când în toate părțile se fură, căci
 și la Făgăraș sume enorme a delă-
 pădat un alt Krivány, din neamul
 ales al lui Israel, când prin atitudinea
 sa însăși guvernul caută să încura-
 gieze la noi Kriványiade, căci nu
 urmărește pe toți căți sunt vinovați, cel
 puțin să se știe, că noi Români lup-
 tăm cu toate forțele și protestăm ca
 prin atâtea fapte să se imprime pa-
 triei și comitatului nostru caracterul
 de țeară a lui Krivány.

Îndeosebi vom protesta în contra
 ministrului care în loc să destitue pe
 toți căți nu grijese de banii publici,
 vine și prin o simplă decizie dă po-
 runcă să plătim dare. Să se simtă
 odată că au de lucru cu cetățeni
 conștiți de drepturile lor, ear' nu cu
 niște simple mașini, gata să-și dea
 agoniseala muncii lor întru acoperi-
 rea celor mai mizerabile hoții.

Duioasă armonie. Pentru ilustrarea dra-
 gostei ce au Ungurii față de cele scumpe
 Monarhului, Pósa Lajos publicist și poet
 maghiar scrie o poezie pe care o reproduc
 toate ziarele ungurești. După ce spune că
 statua lui Hntzy pentru Unguri este un
 monstru, urmează astfel:

„De ce nu vine vulturul cu două ca-
 pete? De câte ori zboară p'aici, îi aud ș'acum
 strigătul strident, de ce nu ia statua în ghiare
 și s'o ducă d'acici? El (vulturul cu două ca-
 pete) numai comorile ni-le răpește, bate-l'ar
 Dumnezeu!... Cu să numai vedem pe acest
 scârbos și urgisit Hentzy, pământul ungu-
 resc o să l'asvârlă până la Viena, și va lovii
 cu oasele lui (Hentzy) drept în poarta ora-
 subii împărătesc.”

Rămâne numai acum, ca pentru această
 poezie dinastică literații maghiari să facă
 ovațiuni patrioticeului poet.

Puncte de orientare

pentru

congresul național bisericesc.

VI.

În sfârșit congresul național biseri-
 cesc, care trebuia să se țină în 1/13
 Octombrie 1884, dar' nu a fost con-
 vocat, intrunindu-se la 8/20 Iunie
 1886 și având în vedere jignirea ce
 se aduce întregului organism biseri-
 cesc prin neregulata funcționare a
 congreselor naționale, a luat conclud
 ea Metropolitul să convoace congre-
 sul național totdeauna la termenul
 fixat în statutul organic, stabilind ur-
 matoarea regula pentru viitor:

„Congresul prezent (din 8/20 Iunie 1886),
 deși convocat la timp neprevăzut în statu-

tul organic, fiind congres ordinar, periodul
 lui se încheie în 30 Septembrie 1887; ear'
 periodul congresului viitor de 3 ani să se
 înceapă de la 30 Septembrie 1887 și du-
 reză până la 30 Septembrie 1890 și pen-
 tru acest period au a se scrie alegerile cu
 observarea dispozițiunii § lui 150 din sta-
 tutul organic cel mult în termen de 3 luni
 scotit de la 1 Octombrie 1887 încolo ast-
 fel că deputații congresuali să fie aleși
 până la 31 Decembrie 1887 și ei să se
 poată întruni în congres la 1/13 Octombrie
 1888 pentru periodul de la 1 Octombrie
 1890, având a se observa această proced-
 ură și la perioadele, ce vor urma de la
 1 Octombrie 1890 încolo.”

Estă cum Metropolitul Miron tre-
 buia somat prin conclud special pen-
 tra păzirea legii bisericești și convo-
 carea regulată a congresului națio-
 nal bisericesc. Și o de notat, că la
 neregularitățile, care s'au urmat sist-
 ematic în ținerea congresului, de la
 1873 până astăzi, numai în două ca-
 suri la 1877 și 1884 a fost pricina
 guvernul maghiar, după-cum reese
 din însăși raportul comisiunii orga-
 nizatoare prezentat în congresul din
 1886.

În fața acestor stări de lucruri
 nesănătoase, „Gazeta Transilvaniei”
 luând ansă de la întrunirea congre-
 sului în anul 1886 face în numărul
 seu de la 22 Iunie următoarele ref-
 lexțiuni îndreptățite:

„De și congresul se întrunește târziu, și
 într'un timp neprevăzut în statutul organic,
 putem să resuflăm ceva mai ușor, căci
 mecanismul constituțional al bisericii, care
 părea că a stagnat cu totul, îl vedem
 punându-se carăși în mișcare.

„Mult mai ușor am resufla însă, dacă
 am avé convingerea, că în timpul înde-
 lungat al stagnațiunii s'a produs o reacți-
 une sănătoasă între aleșii bisericii. Veseli
 am fi și liniștiți am privi la viitor, dacă am
 fi convinși, că în șirul fruntașilor bisericii
 române gr.-orientale s'a săvârșit un fel de
 cristalizațiune, grupându-se toți căți sunt
 devotați în inima lor binelui public în
 giural marilor principii, ce pretind respec-
 tarea și apărarea libertății eclesiastice, și
 o energică, armonioasă și zeloasă con-
 lucrare pentru ridicarea vazei bisericii și
 înaintarea puternică a scopurilor ei religioase,
 culturale și umanitare.

„Credem că nimeni nu va fi surprins
 aflând că după cele petrecute până acum,
 în sinul bisericii, nu putem nutri această
 convingere. În acești din urmă cinci ani
 de zile am întâlnit multe nobile stăruințe,
 fapte și aspirațiuni în cercuri mai mici ale
 activității bisericești; dar' aceste sporadice
 aparițiuni n'au putut ascunde dinaintea
 ochilor nostri stagnațiunea generală, de
 care a fost cuprinsă întreaga metropoli-
 e, în urma neajunsurilor conducerii superi-
 oare a trebilor bisericești, a neînțelegerilor
 dintre fruntași preoți și mireni, și în lipsa
 unui puternic motor în vicața constituți-
 onală a bisericii.”

Aceste sunt rezultate negative ale
 activității bisericești a metropolitului
 Miron Romanul. Ear' rezultate pozitive,
 abstracție făcând de câteva representa-
 țțiuni adresate guvernului ca remedii
 paliative fără efect pentru apărarea
 autonomiei bisericești, — sunt în de-
 favorul bisericii și a școalei con-
 fesionale, punându-se la activul poli-
 ticeii dominante.

În adevăr metropolitul Miron a fost
 toată vicața lui un spriginitor con-
 stant al politiceii maghiare.

Biserica a fost în toate timpurile
 punctul de plecare al organizațiunii
 sociale, și tot din biserica reu guver-
 nată pornește și disoluțiunea socială.
 Un popor religios suferă după cele mai
 mari sguđuri sociale; nimic însă nu
 poate salva o societate, care își lasă
 așezămintele bisericești în părăgenire.
 De aceea interesele bisericești trebuie
 totdeauna să primeze față cu celelalte
 interese.

Prin cultura lui, prin vasta lui in-
 teligență, prin superioritatea lui de
 caracter, și prin încrederea, de care
 se bucura în cercurile hotăritoare,
 Metropolitul Șaguna s'a ridicat mai
 pre sus de toți, s'a impus și a de-
 venit cel mai autorizat reprezentant
 al Românilor.

Oameni de valoare, luptători aprigi,
 propagatori de cultură și apostoli na-
 ționali au avut mai mulți Români din
 țerile Coroanei ungare, dar' om de
 stat n'a fost de cât Șaguna.

Cu toate acestea, ba tocmai de
 aceea însă, Metropolitul Șaguna n'a
 uitat nici odată că el este Arhiepiscop
 și că înainte de toate în interesul
 bisericeii sale ia parte la vicața pu-
 blică.

Nici odată el n'a sacrificat intere-
 sele bisericeii sale, ca să obțină suc-
 cese politice. Preoții și mai ales
 Episcopii români trebuie să pună în
 interesele bisericeii naționale mai pre-
 sus de ori-ce alte interese.

Pentru Metropolitul Miron însă
 biserica n'a fost de cât antișambra
 cabinetului politic.

„Nu se mai poate nega, scria, d. V. Ba-
 beș, pe la 1883 în „Luminatorul”, — căci
 evidența sare fiecărui în ochi, cumcă Me-
 tropolitul Miron, care prin nepăsarea sa ab-
 solută de cele ale Metropolei, personifică
 și caracterizează Metropolia noastră orto-
 doxă în amorțea ei continuă, aleargă din
 sărite a face cu ori ce preț servicii domnilor de
 la putere, o tendență care în timpul mai
 nou, de când cu reglementarea „Telegrafului
 Român” și cu enciclicele orbis și ordinar
 denunțatoare, a devenit scandaloasă. (Lu-
 minatorul. 1883 Nr. 85).

Un deputat congresual.

Afacerea Hentzi.

M. Sa Impăratul-Rege sosise la Buda-
 pesta tocmai pe la 5 oare dimineața a
 zilei când ministrul hongvезe Fejérváry
 își rosti în dietă vorbirea sa, în care des-
 avua pe ministrul de războiu Krieyhammer.
 Fiind că în întreaga afacerea Hentzi din
 ultimele zile, s'au petrecut, precum se
 poate bănui, după culise multe lucruri ce
 numai poate cu timpul vor eși la iveală,
 credem interesant a reproduce cele-ce
 comunică corespondentul din Budapesta al
 lui „N. Fr. Presse” ziarului seu despre
 evenimentele zilei de la 17 c. Eacă ce
 spune:

„Impăratul a venit aci azi dimineață și
 imediat după sosirea sa începu a primi în
 audiență, rând pe rând, pe prietul Lobko-
 vitz, comandantul suprem al Budapestei;
 pe ministrul de hongvезi Fejérváry, și la
 urmă, fiind direct chemat, pe ministrul
 president baronul Bánffy. Se vorbește, că

ministrul de honvezi și ministrul-president, au fost dela la oarele 7 în cabinetul de lucru al monarhului, și că prințul Lobkowitz avu cu împăratul o convorbire și mai de vreme.

„Din acestea se trag concluzii, că monarhul dinainte, încă pe când era în Viena, era informat, că comentariul ministrului de război, făcut scrisorii-poruncă împărațului privitor la monumentul Hentzy, va provoca în parlament mari furtuni. În legătură cu faptul, că baronul Fejérvary, imediat înainte de vorbirea sa în dietă, a fost primit de către împăratul într-o audiență mai lungă, apare și cuprinsul vorbirii lui în lumina unei importanțe mai însemnate, care se potentează poate încă cu câteva graduri, luând în considerare, că baronul Fejérvary imediat după ce își sfârși cuvântarea, părăsi repede parlamentul și se duse în grabă la palatul regal din Buda, pentru a face raport împăratului, care îl aștepta, despre cele petrecute în dietă.

„Vorbirea ministrului honvezese a și fost într'adevăr evenimentul zilei. Asupra cercurilor partidului liberal ea a făcut impresie hotărât liniștitoare; ei îi făceau ovațiuni încă și în coridoare. *Bonhomia*, ce nu se poate reda prin nici un fel de raport, cu care baronul Fejérvary tracta din când în când chestiunea colțuroasă, dar' care pe nici un moment nu lăsa să fie uitată seriozitatea ei, domoli și pe domnii cei sbuciu mați de pe băncile extreme.

„Apăsarea mare, cu care ministrul-president de repetite-ori a declarat în adunarea clubului liberal, că ministrul se bucură de încrederea deplină a Coroanei, câștigă importanță tocmai încă și prin ceea ce s'a petrecut în decursul zilei de azi: La ori ce cas e caracteristic, că unele foi răspândesc știrea, că ministrul de război și ar fi dat demisia, sau cel puțin că poziția lui e sdruncinată. Despre aceasta nu se știe în cercurile inițiate încă nimic. Din contră ministrii mai mult își dau silința a înfașoșa chestiunea ca încheiată, a o desbrăca de caracter politic și a lucra în mod împăciuitor.

„Cu toate acestea însă... situația rămâne foarte serioasă“.

„Budap, Correspondenz“ este imputernicită — zice — a declara, „cu desăvârșire eronată știrea unor foi, că ministrul de honvezi, baronul Fejérvary ar fi fost primit în audiență de către M. Sa eri încă înainte de ședința dietei, și că prin urmare n'a putut să facă declarațiunile cunoscute de cât în urma imputernicirii prea înalte. M. Sa n'a primit eri pe ministrul de honvezi, baronul Fejérvary, de cât o singură dată în audiență, și anume după ședința dietei, audiența pentru care ministrul s'a rugat încă înaintea ședinței, dar' într-o afacere de natură cu totul alta“.

Va să zică, oficiosul din Budapesta spune în stil întortochiat același lucru ce comunică corespondentul foaiei vieneze în cuvinte nu se poate mai lămurite.

Aprecieri despre Cehi.

„Nar. Listy“ se ocupă la loc de frunte cu aprecierile și enunțările unor persoane și ziare străine, cari s'au exprimat despre Cehi. Credem interesant a reproduce și noi unele.

Ziarul „Secolo“ din Geneva publică convorbirea ce a avut scriitorul economist Alfred Niceforo cu vestitul profesor și scriitor Dr. Ludovic Gumplowicz din Graz, printră operile cărui unul din cele mai însemnate este și pledoarul pentru „Dreptul naționalităților în Austro-Ungaria“. Profesorul s'a exprimat către Niceforo, că viitorul în Austria este negreșit al Slavilor și numai Ovrii, cari singuri trag toloase din actualele stări, aștă pe Nemți în contra Slavilor, împedcând pe cât pot înțelegerea lor reciprocă.

Publicistul italian a avut convorbire și cu profesorul de la Universitatea din Viena, Dr. Benedikt, caredeși Ovrii, ține și el biruința Cehilor ca sigură; dar' nu se teme, că ea ar ave drept urmare apăsarea și siluirea Nemților, ci urmarea ar fi numai că intră elementul slav și german s'ar stabili desăvârșita *egala înprețărire națională*“.

Alegeri pentru congres.

Din Sibiu am primit zilele acestea știrea, că alegerile pentru congresul național bisericesc se pun la cale la banca „Albina“ de către dl Cosma și oamenii sei.

Curând ni-au venit rapoarte de la Cluj și apoi de la Brașov, cari toate confirmă știrea transmisă nouă de la Sibiu.

Să dăm însă cuvântul corespondentului nostru de la Sibiu, care zice:

„La 1874 lucrul era ceva mai complicat. Societatea care dispunea cum să se facă alegerile pentru congresul electoral, avea mai multe căpetenii. Acum lucrul în asta privință e cu mult mai simplificat. E mai multă unitate în conducere. Ear' conducerea seamănă a poruncă. Protopopii și chiar dintră preoți, pe cari a căzut soarta să fie agenți ai „Albinei“, numai un semn mai așteaptă și voința de sus de la „Albina“ este îndeplinită.

Se poate bucura Bánffy. Se urcă cursul acțiunilor sale împotriva Statutului organic. Multe au succes guvernelor ungurești în 24 de ani, față cu biserica gr.-ort. română, mai ales în archidieceasă. Succesul se va îninde și mai departe, pentru că pe mâini

bune a fost biserica de 24 de ani încoace. Este pregătit spiritul, la care trebuie să mergem înainte, dar' nu să progreșăm.

„Poate că alegerile din cercurile celelalte sa ese altfel. Duse după dispozițiile de la „Albina“, abia se va pute altfel. Sunt interese personale și familiare, caror cele bisericești trebuiesc subordonate. Și aceasta va fi cu puțință numai cu prețul jertferei Statutului organic. Poate că tocmeala cu guvernul e și făcută, și acum se tratează numai de ducerea tocmelei în depănire.

NOUTAȚI

Arad, 22 Noemvrie n. 1898.

La congregație! Joi, în 24 l. c. precum s'a anunțat în mai multe rânduri în coloanele acestui ziar, va fi ședința extraordinară a congregației comitatense. La ordinea zilei e pusă din nou votarea împrumutului pentru acoperirea sumelor defraudate de Krivány, după al cărui nume cu drept cuvânt se va numi acest comitat. Fișpanul nostru a replicat infuriat că voi, poporul român n'aveți drept la conducerea comitatului, voi aveți numai datorința de a acoperi, de a plăti furțisagurile isprăvite de conducătorii comitatului. E rândul să spuneți ultima dată cuvântul vostru nestrămutat, că dări noue nici cu forța baionetelor nu mai primiți. Sunteți voi, aleșii frunțași poporului român provocați sub urmările acusei de trădare a neamului românesc, a vă presenta la această lugubră adunare și să protestați în contra încredințării ticăloase de a pune sarcini noue pe umerii poporului român strigând: *pană aci, existențe catilinare, și mai departe nu!* Comitetul subsemnat și-a ști datorința, și pe aceea, cari se vor retrage de la lupta bărbătească îi va preda dreptul public. Să știe membrii români ai congregației, că neîmplinirea datorinței față de popor este cel mai mare păcat, ear' cei bravi vor primi laurii recunoștinței.

Comitetul executiv al clubului național.

Afacerea disciplinară a oficianților de la cassa orfanală. Se știe, că afacerea disciplinară a oficianților de la cassa orfanală, ajunși în necaz din cauza furaturilor săvârșite de Krivány, anume vice-comitele Szatmáry Gyula, presidential sedriei orfanale Alexandru Pecican, protofiscul comitatens Vörös Vidor, protocomptabilul Schwéger Lajos, controlorul Efreim Barbu și comp-

toaristul Hanarsek Béla, s'a fost hotărât se da în cercetare unui juriconsult ca să nu aparțină gremiului comitatens. Înțelesul acestei hotărâri fișpanul Fábrián numit protofisc onorar pe avocatul Chișineu Kraltiz Gyula și l'a însărcinat a elaboreze propunerea referitoare la aplicarea disciplinară a celor numiți mai sus. Această propunere se va estrada spre aplicare oficianților implicați în cauză și numai după replica acestora va ajunge înaintea comisiunii disciplinare a comitatului administrativ comitatens.

Probabil că întreagă afacerea s'a va solvi în restimp de una sau două luni.

Darul lui Ghenație. Fostul metropol Ghenație cu prietețul petrecerii sale la Sibiu a dăruit „Reuniunii femeilor Române“ 400 pentru cari dna Maria Cosma, prezidă și dl Dr. Beu, secretar al Reuniunii, aduce mulțumită publică în „Epoca“. Mulțumita e la loc, ear' darul binevenit l'vorba însă că dna Cosma și Dr. Beu achită fostului prelat și lucruri pentru care au au mandat. Il asigură adecă despre „mărirea stimei“ de care se bucură fostul metropolit al României „înaintea conștientilor și coreligionarilor din Transilvania și Ungaria“.

Noi mai credem apoi că fostul prelat a păcătuit împotriva evangheliei, care zice că dai milostenie așa, ca să nu știe slăvii ceea ce face dreapta.

Intimpinare. Drept intimpinare la scoarea deschisă ce am publicat către membrii fundației „Zsiga“ din Oradea, prima următoarele la adresa autorului:

„Cele cuprinse în epistola sus menționată sunt toate scormituri, minciuni: Aceasta arată și impregiurarea, că ai avut frișcă de a păși cu ele în public sub adevăratele nume.

Te provoc deci, ca în decurs de 3 zile documentezi ceea cuprinse în epistola: la din contră voui fi s'lit a te numi... (pe mează cuvinte prea aspre de cât că le putem publica *Reducția*)

Tot odată te fac atent că la epistolă numime nu voui reflecta.

Deci jos cu masca!

Oradea mare 17 Noemvrie 1898.

George Drimba, rig. în drept și prefect al fundației „Zsiga“.

Ieftin! Tribunalul din Giula a ordonat la 300 fl. amendă pe inginerul Kunzl Emil, care a trecut cu bicicleta peste ungarul Nagy Mihály așa de sărăcă, că acesta a rămas mort pe loc. Ieftin-i viețuța Ungurilor de p'acolo!

Crisă de bani în Maramureș. O foaie ungurească din Maramureș se plânge, că băncile ungurești de acolo, câte au răma-

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“

ALEXANDRE DUMAS.

O NOAPTE ÎN FLORENȚA

SUB

ALEXANDRU DE MEDICIS

Urmare.

— Aici, în odaia asta.
— Și eu... eu...?
— Tu Luizo, tu vei fi acolo în acel cabinet; ori-ce vei auzi, ori-ce șgomot se va face, ori-ce faptă se va întâmpla, tu nu vei mișca, nu vei face o mișcare, nu vei sufla un cuvânt...
Când totul va fi isprăvit, îți voui deschide Luizo... tu vei închide ochii traversând această odaie, și vom pleca.

— Lorenzino! Lorenzino! strigă Luiza, tu mă faci să mă înfior, ce are să se întâmple? Oh! nu sunt un copil... Tata în susși mi-a spus, sunt o femeie!
— Taci! zise Lorenzino... n'ai auzit...
— Mi-s'a părut că ușa din stradă s'a închis.

— E tocmai așa. Intră în acest cabinet, Luizo... E momentul suprem... Chiamă-ți în ajutor tot curajul, și, de ai vedea intrând chiar moartea, taci.

Sfântă maică a Ingerilor, ce are să se întâmple?...
Lorenzino împinse pe tinăra fată în odaia vecină, închise ușa cu cheia, puse cheia în buzunarul său, eși afară din odaie, și intră în cabinetul unde deja odată s'ascunsese pe când trecea Ungurul.

Ungurul trecu a doua oară, însă d'astă dată conducând pe duce.

Ducele intră greoiu în odaie și se așeză pe pat.

— Ei bine, întrebă el, unde este ea?

— Cine? întrebă Ungurul.

— Ei bine, aceea frumoasă Luiza, pe care Lorenzino mi-a promis-o, și pentru care tu m'ai chemat cu un cuvânt de la el.

— Am lăsat-o aici, monseniore; fără îndoială, are să vină.

— Asta-i bine... asta-i bine, zise ducele, Eu mă duc la Lorenzino... Tu rămâi, așteaptă-mă în fața palatului Sostegni, și așteaptă-mă acolo până la ziua. Și dacă în ziua n'am să fiu acolo, ceea-ce este probabil, vei merge să mă aștepti la palat.

— Monseniorele rămâne singur?

— Ei nu, nu rămâne singur, imbecilule! zise ducele izbucnind în ris, pentru că Lorenzino are să-mi aducă pe logodnica sa... Hai, du-te!

Ungurul eși din odaie.

Lorenzino, ca și întâia dată, îl aștepta în coridor.

— Cheia? îl întrebă el.

— Iat-o, zise Ungurul.

— Dacele ț-a spus să-l aștepti?

— Da, până la ziua... Dacă în ziua nu eșe, pot să merg la palat.

— Ai pute să mergi chiar acum, zise rîzînd Lorenzino. Îți dau voc.

— Imi garantezi că monseniorele nu va eși de loc, înainte de ziua?

— Ți-o garantez pe legea mea de gentilem, zise Lorenzino, punînd mîna sa pe umărul zbirului. Du-te de te culcă liniștit.

— Ah! pe legea mea, zise Ungurul, tocmai asta am să și fac.

— Ei bine, vei face... Du-te, amicul meu, du-te.

Ungurul scoborî scara... Lorenzino, aplecat pe rampă, asculta zgomotul pașilor săi, după aceea auzi ușa din stradă, deschizîndu-se și apoi închizîndu-se. Numai atunci respiră.

— După aceea, frecându-și mîinile pe frunte, el intră în camera unde era ducele.

— Ei bine, întrebă ducele, unde e ea, această frumoasă? și pentru ce mă așteaptă aici?

— Aici... Erați la masă, monseniore... Știam eu după numărul cupelor pe cari v'am văzut golindu-le, în ce stare v'eu aduce?... Nu voui să-i faceți friică, ce drauc!

— Oh! ce de precauțiuni, zise ducele descingînd centuronul să iei sale. Să vedem, du-te de mi-o caută.

— La moment chiar, monseniore.

El luă sabia și centuronul din mîinile ducelui și trecu de două-ori centuronul în garda săbiei în așa fel că dacă ducele ar fi încercat să o tragă, să nu poată.

După aceea așeză sabia la căpătâiul patului.

— Rămâneți cu această haină? întrebă Lorenzino pe duce.

— Pe legea mea, mi-e prea cald aici.

— Dați-o, și aruncați-vă pe pat, monseniore; într-o clipă aceea pe care o așteptați va fi aici.

— Și, după ce a așezat haina ducelui pe un scaun, el eși.

Ușa se închise în urma lui.

XI.

Uciderea.

Lorenzo alergă atunci în camera unde era închis Mihail.

— Frate, îi zise el lăsându-l liber, cum a sosit; țin închis în camera mea înamical de care ți-am vorbit... Ai înca intenționa de a mă ajuta să mă scap de el?

— Să mergem! fu singurul răspuns al zbirului?

— Și amînțoi, înăbușind pe cât putea zgomotul pașilor, ținînd fiecare sabia scosă sub manta, se îndreptară către camera unde rămăsesse ducele.

Lorenzo deschise ușa și intră cel dintâiu.

Ducele numai era pe scaun, ei culca pe pat.

El era întors cu fața la perete, și probabil că moțăia deja. Lorenzo înaintă puțin aproape de el, fără ca el să facă vre o mișcare.

— Seniore, îl întrebă el, dormiți?

— Și în același timp când pronunță aceste cuvinte îi dă o așa de teribilă lovitură cu

neă nebancero'ate până acum, și-au perdit cu totul încrederea în neguțători și nu mai voiesc să împrumute acestora bani. Din cauza aceasta comerțul merge rău de tot. Criza aceasta, care înseamnă cea mai grozavă decadentă a moralității și omeniei, este a se mulțumi stăpânirii, care a umplut biata Maramație cu Jidani. Aceștia prin lăcomia și șarlataniile lor au pus bine pe-credite, au păpat toată omenia, căci — zice „Alkoholmány” — nu există comitat în țeară, unde să se găsească atâtea acte false și falsificate, ca în Maramureșul cel jidovit. Cam scump sprignal cel-l dă nă-amul lui Israel! ne-amului arpadian pentru sporearea acestuia ce a devenit „zezeții culturii” — cam a zis „Mogyorórszág” în nrul de la 5 Iunie a. c.

Concert în Bistrița. Tinerii meseriași români din Bistrița ca diletanți invită la al doilea *Concert împreună cu joc* care se va aranja sub conducerea magistrului de cor Traian Brătescu Sămbătă la 26 Noemvrie 1898 în pavilionul la „Bombardier” (Frauz Ott), pentru susținerea corului de meseriași. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană locul I 80 cr., locul II. 60 cr., locul III 40 cr., loc de stat 20 cr., cocardele de joc à 25 cr. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare se vind în prăvălia tipografiei Carol Csallner, precum și seara la cassă.

Cununii. Domnul *Adam Jacob*, proprietar în Hățeg și domnișoara *Maria Joandrea*, gentila fiică a învățătorului *Toma Joandrea* din Sibiu, și au celebrat cununia lor religioasă Sămbătă în 12 Noemvrie c. st. n. în biserică gr.-or. română din Sibiu, sub urbiul Iosefin.

— Dl *Alexandru Petrovici* și d-ra *Emilia Stanoi* își vor sërba cununia în Nădlac, la 24 Nov. a. c.

Constituire. Societatea de lectură *Ioan Popasu* s'a constituit în următorul chip: Președinte: dl profesor *Iosif Bălan*, vice președinte: *Aurel Maghețiu* teolog c. III., secretar: *Vasilie Blasiu* teolog c. III., notar: *Felician Nemoian* teolog c. III., notar II: *Alexandru Onaie* pedagog c. IV., bibliotecar: *Damaschin Marian* teolog c. II., vicebibliotecar: *Ioan Borlovan* ped. c. III., cassar: *Victor Trailovicu* teolog c. II., controlor: *Dimitrie Neagoe* ped. c. IV. În comitet: președinte: *Aurel Maghețiu* teolog c. III., membri: *Vasilie Blasiu* și *Aurel Iosif* teologi c. III. *Ioan Coșariu* și *Todor Șandru* teologi c. II., *Marian Groza* și *Valeriu Uzonescu* teol. c. I. *Alimpie Radulea*

sabia sa fină, pe care o ținea în mână, că virful care intrase într-o parte pe de-așupra umărului, eși de cealaltă parte, pe dedesuptul șnului.

Ducele scoase un strigăt de durere. Dar' cum era grozav de voinic, el se aruncă cu o săritură în mijlocul camerei, și căuta să ajungă la ușă, când, în ușă, găsi pe *Mihail*, care, recunoscând în el pe ducele *Alexandru*, scoase un strigăt de bucurie, și în același timp, cu o lovitură a tăișului săbiei sale, îi crăpă timpla și îi luă aproape în întregime obrazul stîng.

Ducele făcu doi pași înapoi, căutând o altă cășire; *Lorenzino* îl apucă în brațe, îl restarnă pe pat și îl dădu înapoi, apăsând asupra lui cu toată greutatea sa. Atunci ducele *Alexandru*, care ca și o fiară sălbatică, prinsă în cursă, nu zisese încă nimic, chema înțaița-oară ajutor. Dar' *Lorenzino* f-puse repede mâna la gură, astfel că degetul cel mare și o parte din arătător intrară în gură. Prinț'o mișcare instictivă ducele strinse dinții cu atâta forță, că oasele sfărâmate trosniră, și durerea lui *Lorenzino* fu așa de mare, că el acum, la rîndul ei, se aruncă înapoi scotînd un strigăt de durere care semăna cu un gemet surd.

Îndată, cu toate că perdea sângele prin două răni, cu toate că îi curgea pe gură *Alexandru* se încolăci pe adversarul s'ei și, îndoiindu-l sub el ca pe o trostie, încerca să-l înăbușe între mâinile sale.

Lorenzino se simți perdat. În această luptă, corp la corp, sabia îi era inutilă... El se gândi atunci la acest mic cuțit de fe-

ped. c. IV., *Iosif Jian* ped. c. III., *George Uzonescu* ped. c. II. și *Ioan Eva* ped. c. I.

„Academia ortodoxă”, a teologilor din *Cernăuți*, în ședința sa generală ordinară ținută Joi în 10 Noemvrie a. c. și-a constituit comitetul pe anul 1898/9 în următorul mod: President: *Nico Cotlareciuc*, Secretar de externe: *Ioan Vorobchievici*; Secretar de interne: *Ioan Grigoras-Sucevan*. Secția literară. Presidentul secției și vice-presidentul I.: *George Velhorea-Velehorsch*; Adlatul I. și bibliotecar: *Teofil Dubravschi*; Adlatul II. și cassar: *Valerian Șesan*. Secția musicală. Presidentul secției și vice-presidentul II.: *George Prelici*; Adlatul I. și controlor: *Isidor Pașcan*; Adlatul I. și econom: *Ioan G. Tomaiaga*; Comisia revezătoare: Referent *George Filievici*; Adlați *Dimitrie Cărbune* și *George Cojocar*.

Escroh. Medicul din *Vârșeț* *Kalinvoszky Kazimir Leo* a fost deținut, fiindcă a săvârșit mai multe hoții.

Crimă. În Sămbăteni Duminecă s'a întemplat o înfiorătoare crimă. Teranul *Sima Maci* a fost înjunghiat de *George Iovănescu* și fiu, rufăcători cunoscuți p'acolo Criminali au fost și arestați.

Cassar condamnat. Cassarul orașului *Hodmező Vásárhely*, *Szabó Sándor*, a fost osândit la 10 luni temniță, fiindcă a delapidat din banii lui încredințați.

Albina, revistă enciclopedică populară, Nrul 6, de la 8 Novembre a apărut cu următorul sumar: *E. Bălceanu*, Din minunile științei — *N. Nicolaescu*, Trăsurile automobile. — *I. Velculescu*, Satul meu. — *D. Teleor*, Tunul de la Grivița. — *D. Simuloseu*, Altoitul pomilor. — *Phoenix*, Expoziția de la Craiova. — *Ioan D. Petrescu*, Serbarea gimnasiunii din T. Jiu. — *Mulțumiri*. Apel. — *V. S. Moga*, Cronica agricolă și comercială. — Or., Intemplările săptămânii. — O dramă în fundul mării. — Mersul trenurilor. — Poșta redacției.

Ilustrațiuni: Trăsură electrică. — Despicătura alături de măduvă cu un altoiu. — Altoire prin alipire. — Altoire prin jumătate de alipire. — Altoire sub coaje. — Altoire de o parte. — Altoire cu ochiu.

„Foia pentru toți”, revistă enciclopedică populară și pentru familie; apare în fiecare Joi. Nrul de la 8 Noemvrie a apărut cu următorul sumar: O noapte în pădure (poesie) de *Duiliu Zamfirescu*. Păreri și impresii: Despre dispoziție, de *Dumitru Stăncescu*. Cele mai scumpe lucruri pe lume, de *Negrino de la Jiu*. Cugetări. Povești irlandeze (*Sirigoiul*). Aventurile colonelului *Gerard*

mee, cu lama ascuțită. Îl căută, îi găsi și-l implantă de două ori, în toată întregimea în pântecul ducelui. Insa nici una, nici alta din aceste două răni, nu-l făcură pe acesta să-i dea drumul.

Michael în zadar voia să vie în ajutorul lui *Lorenzino*; cei doi luptători se țineau astfel înlestați, că, cu toată dorința sa de a lua parte la moartea ducelui, el nu îndrăznea să lovească în unul, de teamă de a nu ucide sau de a răni pe cel-lalt. În sfîrșit, el făcu ca *Lorenzino*, aruncă sabia sa, luă pumnalul, și se amestecă în grupa înformă, luptând în mijlocul semi-luminei, pe care o aruncă în cameră focul din sobă.

În fine, el găsi grunzul ducelui, implantă pumnalul său, și, cum ducele nu cădea încă, el sfredeli așa de bine, zice istoricul *Varehi*, ca sfîrși prin a-i tăia artera.

Ducele căzu, scotînd un ultim gemet, aducînd cu el în cădere pe *Lorenzino* și pe *Mihail*.

Dar' amîndoi se sculară numai de cât, fără a se cunoaște, la rîndul său, un pas îndrăg, după aceea priviră unul la altul, inspăimîntați ei lușigi de sângele care acoperea hainele lor, și de paloarea care acoperea fețele.

— În sfîrșit, zise întăiu sburul, eu cred că'murit.

Și cum *Lorenzino* mișcă capul în semn de îndoielă, *Mihail* luă sabia sa și întepă încet pe duce, care nu făcu nici o mișcare.

— Nu mai e de cât un cadavru...

(Va urma).

(roman) de *A. Conan Doyle*, tradus de *Dem. Care* e omoritorul? (roman) de *Alfons Mouraux*. Bea din cupa mea (poesie) de *G. Dem. Mugar*. La „Tribuna Tinerimei” a duce articolașul „Musicantii orașului *Brema*”, istorioară germană, după *Grimm*. Apoi știri mărunte și varietăți, — Director al revistei e *Dumitru Stăncescu*, București, str. Rotarilor Nr. 17. Prețul abonamentului 10 Lei pe an.

Jidăniimea din lume. După „*Jewish year book*”, în lumea întreagă se află azi 11 milioane de Jidani. Aceasta o constată tocmai un Englez, care an de an tipărește un „*Jewish year book*”. După cartea aceasta dintre cele 11 milioane de Jidani, 8 milioane trăesc în Europa, și adică: 4,500.000 în Rusia, 1,860.000 în Austro-Ungaria, 367.000 în Germania, 300.000 în România, 120.000 în Turcia, 101.000 în Anglia. Reuniunile de binefacere înființate de Jidani sunt foarte numeroase. Singur în Londra se colectează an de an 500.000 fl. pentru scopuri de binefacere ovrcești, car' școalele înființate sunt cercetate de 11.000 elevi jidani pe fiecare an.

Cultivarea napilor de zahăr în Bucovina. La 16 Noemvrie au convenit în Sirete preste 150 agricultori. După ce căpitanul districtual *Gribovski* a arătat scopul, baronul *Musztatza* a detaliat în limba română, ruteană și germană în mod instructiv afacerea din toate punctele de vedere. După baronul *Mustatza* a vorbit deputatul *Tudor Flondor*, care așa de frumos a tractat tema, în cât toți cari au luat parte la adunare au subscris o declarație că vor cultiva napi.

Dr. Sterie N. Ciureu, X Pelikangasse — Nr. 10, Viena. Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Din public.

Avis.

Obiectele neridicate și nereclamate de la sortitura (loteria) aranjată de „Reuniunea femeilor române din Sibiu” se vor expune în edificiul „Albinei” (în localul Mesei studenților) și se vor vinde prin licitațiune în zilele: 1, 2, 3 și 4 Decembre st. n. a. c. în fiecare zi între 9—10 oare a. m. și 3—5 oare p. m.

Cei-ce doresc a participa la licitațiune au a solvi o taxă de intrare de 10 cr. care se va computa în prețul obiectului ce eventual vor cumpăra.

Sibiu, în 18 Noembre st. n. 1898.

De la biroul „Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

M. Cosma,
pres.

Dr. Beu,
secr.

ULTIME ȘTIRI

Din Dietă.

Ca la Viena. — Certuri și scandale imense. — Fluierături în Dietă. Ședința de noapte.

Ședința de ieri a Dietei maghiare a ajuns pe cele faimoase din Viena. Pentru-că s'au petrecut scandale ne mai vîzute, așa că ședința a trebuit să fie suspendată de șapte-ori și în cele din urmă s'a închis la miezul nopții fără ca să se fi putut isprăvi ceva, căci opoziția nu l'a lăsat pe baronul *Fejérváry* să vorbească.

Eată un raport mai amănunțit.

Cel dintăiu a vorbit *Holló*, kossutist; a atacat violent guvernul pentru așezarea monumentului *Hentzy* în fața școalei de cadeți.

În același spirit vorbește *Szalay* și *Apponyi*.

Furtuna se deslănțuește când ia cu-

ventul baronul *Fejérváry*. Adresându-se apponyiștilor, el le zice:

„Nu vă tot provocați la onoare, D. Voastră călcători ai onoarei și membrii ai partidului de boygot.”

Opoziția nu-l mai lasă atunci să vorbească, ci pretinde să ceară iertare. Generalul stă însă liniștit în mijlocul scandalului și dănd cu pumnul în masă le strigă: „Nici odată nu voiu cere iertare!”

Opoziția urlă și bătînd în bănci face o galăgie enormă. Vrea apoi să vorbească *Horánszky*, dar' nu-l lasă guvernamentalii. Ear' când baronul *Bánffy* se urcă aproape de presidentul *Kardoss*, opoziția strigă într'un glas:

— Ce cauți acolo, afară mizerabile!

Presidentul speriat de scandalul mare, suspendă ședința după a patra oară, de astă dată pe o oră. Se aprind luminările deja, ear' deputații în acest interval se îngrămădesc la bufet.

Redeschizînduse ședința, presidentul roagă opoziția să nu creeze precedent pentru închiderea ședinței în mijlocul vorbirii unui membru al parlamentului.

Opoziția strigă:

— Să ceară iertare, până atunci nu va vorbi.

— Fii sigur și convins de hotărîrea noastră. Nu dăm îndărăt nici dacă scandalul ar ține două-zeci și cinci de ani, zice *Bánffy* unui deputat.

În cele din urmă când *Fejérváry* nici a patra oră nu poate să vorbească, își stringe hărțile și pleacă din sală.

În Dietă se svonește că *Kardoss* nici nu mai vrea să presideze și că va demisiona.

Se suspendă ședința și a șeasa oră, ear' după ce se redeschide, *Fejérváry* începe a vorbi.

Urmează atunci scene ca la Viena. Opoziția începe să strige, să cânte, să lovească în bănci. În cele din urmă se aud fluierături, din gură și cu instrumente și un sgomot infernal împedica pe ministru să vorbească. I-se strigă: „Kuss, kuss! Soldatescă mizerabilă.” *Galeriile încep și ele sgomotul.*

La orele 6 ședința carăși se suspendă deci și se redeschide abea la 9, ca după o oră de scandal să se suspende earăși.

Ministrii în atunci consiliu. Pe coridoare și în sală într'astea se menține știrea că de la *Gödöllő* a și sosit decretul de disolvare a Dietei. Ear' alții spun că *Bánffy* își va prezenta demisia.

Ședința se ridică la miezul nopții fără ca *Fejérváry* să încerce a mai continua vorbirea sa. Pe galerii începe să răsune „Kossuth nota” și opozițitor li-se fac ovațiuni sgomotoase.

Înainte Dietei s'a desfășurat toată forța miliției, căci mii de oameni așteptă afară pe deputați, huiduind pe guvernamentalii și aplaudând pe opozițanti.

Viena, 22 Noemvrie.

Știrea despre demisionarea lui *Krieghammer* circulă earăși. Urmas al lui ar fi *Waldstätten*, comandantul corpului de armată din *Timișoara*.

Budapesta, 22 Noemvrie.

Între comisia de cuotă austriacă și între cea maghiară s'a întrerupt ori-ce negociare verbală.

Editor: *Aurel Popovici-Barciann*.

Redactor responsabil *Ioan Russu Șirianu*.

